

2009. február 5. csütörtök

Koszovó

P6_TA(2009)0052

Az Európai Parlament 2009. február 5-i állásfoglalása Koszovóról és az EU szerepéről

(2010/C 67 E/15)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Egyesült Nemzetek 1945. június 26-án aláírt Alapokmányára,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999. június 10-i, 1244. számú határozatára (S/RES/1244/1999),
- tekintettel a kapcsolattartó csoport által 2005. október 7-én elfogadott, Koszovó jogállásának rendezésére vonatkozó irányadó elvekre,
- tekintettel a Koszovó jövőjéről és az Európai Unió szerepéről szóló 2007. március 29-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel a 2006. december 19-én Bukarestben aláírt Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodásra (CEFTA),
- tekintettel az ENSZ-különmegbízott Koszovó jövőbeli jogállásáról szóló végleges jelentésére, és a Koszovó jogállásának rendezésére vonatkozó 2007. március 26-i átfogó javaslatra,
- tekintettel a Koszovó jogállamiságának megteremtésére irányuló európai uniós misszióra (EULEX KOSOVO) vonatkozó, 2008. február 4-i tanácsi együttes fellépésre (2008/124/KKBP) ⁽²⁾,
- tekintettel az Európai Unió különleges koszovói képviselőjének kinevezésére vonatkozó 2008. február 4-i tanácsi együttes fellépésre (2008/123/KKBP) ⁽³⁾,
- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa 2008. február 18-i ülésének következtetéseire,
- tekintettel az ENSZ főtitkárának Szerbia elnökéhez, valamint Koszovó elnökéhez intézett, az ENSZ Ideiglenes Koszovói Közigazgatási Missziójának (UNMIK) átalakításáról szóló 2008. június 12-i leveleire,
- tekintettel az ENSZ főtitkárának az ENSZ Biztonsági Tanácsához intézett, az ENSZ Ideiglenes Koszovói Közigazgatási Missziójáról szóló 2008. június 12-i jelentésére (S/2008/354),
- tekintettel a koszovói adományozók konferenciájára, amelyre 2008. július 11-én Brüsszelben került sor,
- tekintettel az eszközök átadásáról szóló, az UNMIK és az EULEX között létrejött 2008. augusztus 18-i technikai megállapodásra,
- tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 2008. október 8-án elfogadott 63/3. határozatra (A/RES/63/3), amelyben úgy határozott, hogy tanácsadói véleményt kér a Nemzetközi Bíróságtól arra vonatkozóan, hogy Koszovó függetlenségének egyoldalú kikiáltása megfelel-e a nemzetközi jognak,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsa elnökének 2008. november 26-i nyilatkozatára (S/PRST/2008/44), amelyben a Biztonsági Tanács egyhangúlag elfogadta Ban-Ki Moon ENSZ-főtitkár jelentését az ENSZ Ideiglenes Koszovói Közigazgatási Missziójáról (S/2008/692), ezáltal felhatalmazva az EULEX missziót arra, hogy Koszovó egész területén jelen legyen,
- tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (2) bekezdésére,

⁽¹⁾ HL C 27. E, 2008.1.31., 207. o.

⁽²⁾ HL L 42., 2008.2.16., 92. o.

⁽³⁾ HL L 42., 2008.2.16., 88. o.

2009. február 5, csütörtök

- A. mivel 2008. február 17-én a Koszovói Közgyűlés kihirdette Koszovó függetlenségét, és elkötelezte magát a Martti Ahtisaari ENSZ-különmegbízott Koszovó jogállására vonatkozó átfogó javaslata (CSP) mellett,
- B. mivel a szerb kormány konstruktív hozzáállást mutat, és valódi tárgyalásokba kezdett a megállapodás érdekében; mivel a negatív körülmények ellenére a szerb kormány megőrizte Európa párti hozzáállását,
- C. mivel a Koszovói Alkotmány és más jogszabályok rögzítik a CSP-t; mivel 25 ország a koszovói vezetők kérésére létrehozott egy nemzetközi irányítócsoporthoz (ISG), melynek elsődleges célja a CSP maradéktalan végrehajtása; mivel az ISG a CSP-vel összhangban a koszovói nemzetközi polgári hivatal támogatásával kinevezett egy nemzetközi polgári képviselőt (ICR); mivel ez egyúttal azt is jelenti, hogy Koszovó illetékes saját tevékenységei irányítása tekintetében, azonban felügyelik, hogy hogyan hajtja végre többek között a kisebbségi jogok védelmével és előmozdításával kapcsolatos intézkedéseket,
- D. mivel eddig 54, köztük az EU 27 tagállamból 22 ország ismerte el Koszovó függetlenségét,
- E. mivel a 27 uniós tagállam európai uniós különleges képviselőt (EUSR) nevezett ki Koszovóba, Pieter Feith-t, aki egyúttal a nemzetközi polgári képviselő is; mivel a nemzetközi polgári képviselőt felügyeli az országos stratégiai dokumentum maradéktalan végrehajtását, és az EU különleges képviselője felajánlja az Unió támogatását és tanácsadását a koszovói politikai folyamatban,
- F. mivel a nyugat-balkáni régió stabilitását az Európai Unió prioritásként kezeli, ezért elindította az EULEX-missziót; mivel az EULEX már egész Koszovóban elérte a kezdéshez szükséges működési kapacitását, és ennek megfelelően ellátja feladatait – beleértve néhány végrehajtási funkciót is – az igazságszolgáltatás, rendőrség, büntetés-végrehajtási szolgálatok és vámok terén annak érdekében, hogy a szélesebb értelemben vett jogállamisághoz kapcsolódó valamennyi területen felügyelje, képezze és tanácsokkal lássa el az illetékes koszovói intézményeket,
- G. mivel azáltal, hogy az EULEX Koszovó területén az Ibar folyótól északra is jelen van, hozzájárul ahhoz a valamennyi fél által elfogadott célkitűzéshez, hogy megvalósuljon a jogállamiság, egész Koszovóban egységes igazságszolgáltatási rendszer jöjjön létre, és valamennyi állampolgár számára garantálják az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférést,

Európa szerepe

1. üdvözlö, hogy összhangban az ENSZ-főtitkár jelentésével és az ENSZ Biztonsági Tanácsa fent említett 2008. november 26-i elnöki nyilatkozatával az EULEX sikeresen jelen van Koszovó egész területén, beleértve az Ibar folyótól északra eső vidéket;
2. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió elkötelezett amellyel, hogy a nemzetközi jogot betartsa, és vezető szerepet játsszon Koszovó és a nyugat-balkáni régió egésze stabilitásának biztosításában; emlékeztet arra, hogy kész hozzájárulni Koszovó gazdasági és politikai fejlődésének előmozdításához azáltal, hogy egyértelműen felajánlja számára az uniós tagság lehetőségét, mint ahogyan ezt tette az egész régió tekintetében;
3. szorgalmazza, hogy Koszovó függetlenségét ismerjék el azok a tagállamok is, amelyek ezt eddig még nem tették meg;
4. emlékeztet a fent említett, 2007. március 29-i állásfoglalására, amely egyértelműen elveti Koszovó felosztásának lehetőségét;

2009. február 5, csütörtök

5. megjegyzi ezzel összefüggésben, hogy – az ENSZ-főtitkár UNMIK koszovói különmegbízottja, Lamberto Zannier bejelentésének megfelelően – 2008. december 9. óta az UNMIK nem rendelkezik semmilyen maradék hatáskörrel a rendőrség és vámok terén, és hamarosan átadja az EULEX-nek az igazságszolgáltatás terén fennmaradó hatáskörét, ezáltal biztosítva, hogy Koszovó egységes jogállamiság szerint működjön;

6. felszólítja a nemzetközi közösséget, hogy teljes mértékben támogassa az EULEX-et, és segítse elő azt, hogy az EULEX Koszovó egész területén átvegye az UNMIK vámok, rendőrség és igazságszolgáltatás terén fennálló összes feladatát;

7. elvárja, hogy az EULEX az EU-tól kapott megbízatása szerint működjön azzal a céllal, hogy előmozdítsa Koszovó egyenletes fejlődését, és az ország valamennyi közössége számára biztosítsa a jogállamiságot; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az EULEX Koszovó valamennyi etnikai kisebbségének érdekében áll, mivel foglalkozik többek között az etnikai jellegű megkülönböztetésre, zaklatásokra és erőszakra vonatkozó panaszokkal és a rengeteg még megoldatlan ingatlankérdéssel;

8. üdvözlí, hogy a szerb kormány beleegyezett az eddigi legfontosabb EBVP-misszió (Európai Biztonsági és Védelmi Politika), az EULEX jelenlétebe, és készen áll együttműködni vele; arra ösztönzi Szerbiát, hogy továbbra is ilyen konstruktív hozzáállást mutasson, ami összhangban áll az ország azon szándékával is, hogy csatlakozzon az EU-hoz;

9. üdvözlí ebben az összefüggésben az ENSZ és a szerb kormány által az átmeneti intézkedések keretében meghozott döntést, miszerint annak érdekében, hogy a koszovói rendőrségen belül biztosítsák valamennyi kisebbség megfelelő képviselését, első lépésként kineveznek egy vezető beosztású koszovói szerb rendőrt, aki bár a koszovói rendőrségnél dolgozik, közvetlenül az EULEX-nek tesz jelentést;

10. úgy véli, hogy az ENSZ és a szerb kormány által megtárgyalt átmeneti intézkedéseket felül kell majd vizsgálni a helyszíni fejlemények tükrében, miután az EULEX a teljes működési kapacitását elérte;

11. sürgeti az EULEX-et, hogy nemzetközi felügyelet alatt sürgősen foglalkozzon a bírósági ügyek terén tapasztalható lemaradással, és a jogállamiság megszilárdításának elősegítése érdekében kezelje kiemelten az etnikai erőszakra, háborús bűncselekményekre és magas beosztásban elkövetett korrupcióra vonatkozó ügyeket;

12. úgy véli, hogy a működőképes tanúvédelmi program létrehozása létfontosságú a jogsértő koszovói vezetők elleni hatékony jogi fellépés érdekében, különös tekintettel a háborús bűncselekményekre;

13. felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy hangolják össze tevékenységüket az Unió egységes külső fellépésének biztosítása és a fent említett 2008/124/KKBP együttes fellépés végrehajtása érdekében; felszólítja ezért az EULEX KOSZOVÓ-misszió vezetőjét, M. Yves de Kermabon-t és az EUSR-t, hogy napi szinten szorosan együttműködve végezzék munkájukat; szorgalmazza továbbá, hogy az EU tagállamok kollektív és összehangolt formában lépjenek fel nagyobb erőfeszítést téve annak érdekében, hogy támogassák a koszovói szerbek részvételét Koszovó politikai, gazdasági és társadalmi életében, és kéri az uniós különmegbízottat, biztosítsa, hogy ebben a tekintetben a koszovói kormány haladéktalanul tegyen konkrét lépéseket, többek között külön intézkedéseket a mitrovicai régió gazdasági fejlesztésére, amint helyreállt a jogállamiság a területen;

14. felhívja az unió közös kül- és biztonságpolitikai főképviselőjét, hogy mutassa ki egyértelmű támogatását az európai Koszovó-misszió iránt (EULEX KOSZOVÓ), és a lehető leghamarabb tegyen látogatást az országban;

2009. február 5, csütörtök

15. üdvözlö a Bizottság arra irányuló elkötelezettségét, hogy minden rendelkezésre álló közösségi eszközt – különösen az előcsatlakozási eszközt – bevet Koszovó társadalmi-gazdasági fejlődésének elősegítése, a koszovói kormányon és társadalmon belüli átláthatóság, hatékonyság és demokrácia növelése, továbbá Koszovóban és az egész régióban a béke és stabilitás megteremtése érdekében; üdvözlö ebben a tekintetben a Bizottság szándékát, hogy benyújt egy megvalósíthatósági tanulmányt, amely megvizsgálja, milyen módokon erősíthető Koszovó társadalmi-gazdasági és politikai fejlődése, és bízik abban, hogy a tanulmány alapjául a koszovói hatóságokkal folytatott elmélyült párbeszéd szolgál, és ez a hatóságok részéről párosul a szükséges reformok megvalósítására irányuló, megújuló politikai elkötelezettséggel;

16. úgy véli, hogy a Bizottságnak nyomatékosan oda kell figyelnie a különböző közösségek közötti megbékélést, valamint az emberek fokozottabb mobilitását elősegítő helyi projektek támogatására;

17. úgy véli, hogy a koszovói közösségek számára nagy lenne a szimbolikus jelentősége például az olyan projekteknek, amelyek célja a feldúlt temetők helyi szereplők közvetlen bevonásával történő helyreállítása, és e projektek javítanák az etnikumok közötti légkört; felszólítja a Bizottságot és az EUSR-t, biztosítsák, hogy az ilyen jellegű kezdeményezések fontos szerepet játsszanak a koszovói kormány munkatervében;

18. úgy véli emellett, hogy egy többféle etnikumú európai egyetem megalapítása a már meglévő pristinai és mitrovicai egyetemi központok mellett, valamint a Koszovó központjában élő szerb közösség számára kulturális, szociális és egészségügyi létesítmények létrehozása jelentős mértékben elősegítené a szerb közösség Koszovón belüli integrációját; kéri ezért a Bizottságot, hogy szorosan együttműködve a koszovói kormánnyal azonnal tegyen lépéseket e projekt végrehajtása érdekében;

19. szorgalmazza, hogy a Bizottság és a tagállamok segítsék a koszovói kormányt a közigazgatás kulcsfontosságú szektoraiban jelentkező akut szakemberhiány problémájának megoldásában, támogassák a köztisztviselők képzését és a kommunikációs infrastruktúra fejlesztését annak érdekében, hogy a közigazgatás zökkenőmentesen működjön és megerősödjön a kapcsolat a hatóságok és a civil társadalom között;

Koszovó igazgatása

20. üdvözlö a koszovói közbiztonság javulását; támogatja a koszovói rendőrség erőfeszítéseit, hogy szakértelmét és megbízhatóságát magas színvonalra fejlessze; hangsúlyozza ebben a tekintetben, hogy Koszovó valamennyi területén égetően szükség van a többetnikumú rendőrségre; üdvözlö ezért, hogy néhány szerb tiszt visszatért a koszovói rendőrség kötelékébe, és szorgalmazza, hogy a koszovói hatóságok támogassák azon tisztek visszailleszkedését, akik még vissza fognak térni;

21. hangsúlyozza a decentralizált kormányzás szükségességét, amint azt az országos stratégiai dokumentum is kimondja; kiemeli, hogy a decentralizáció nem a szerb közösség egyedi érdeke, hanem valamennyi koszovói polgár javát fogja szolgálni, mivel átláthatóbbá teszi a közigazgatást és közelebb hozza azt a polgárokhoz;

22. ismételten kijelenti, hogy szükség van az erős civil társadalomra, amely Koszovóban erősítené a koszovói kormányzás alapjául szolgáló demokratikus elveket; szorgalmazza, hogy a koszovói kormány e tekintetben támogassa a polgárok békés mozgalmait és a politikai befolyástól mentes, szabad média kialakulását;

2009. február 5, csütörtök

23. hangsúlyozza, hogy végre kell hajtani a koszovói alkotmányban foglalt kisebbségvédelmi rendelkezéseket, és úgy véli, hogy a kisebbségi jogok maradéktalan végrehajtása alapvetően fontos Koszovó és az egész régió stabilitása szempontjából;

24. sürgeti a koszovói kormányt, hogy továbbra is tegyen eleget az arra vonatkozó kötelezettségének, hogy a koszovói közösségekben, nevezetesen a szerb, a roma, az askali, az egyiptomi, a gorani, a török és a bosnyák közösségekben előmozdíja a béke, a tolerancia, a kultúrák és a vallások közötti párbeszéd szellemiségét, illetve megteremti a menekültek Koszovóba való visszatéréséhez szükséges feltételeket, többek között a koszovói kormány munkahely-teremtési, infrastrukturális és az érintett területeken az alapvető szolgáltatásokat biztosító beruházásai révén, továbbá hogy biztosítja azt, hogy a fenti intézkedések a kisebbségek javát szolgálják;

25. aggodalmának ad hangot az ENSZ-főtitkár fent említett UNMIK jelentésében megfogalmazott kritika miatt, amely a visszatérési támogatásra való jogosultság kiválasztási kritériumainak a közösségekkel és a visszatérőkkel foglalkozó koszovói minisztérium által javasolt felülvizsgálatára vonatkozik; emlékezteti a koszovói kormányt, hogy a visszatérések számának meredek csökkenése tükrében, a rendelkezésre álló szűkös forrásokat kizárólag a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Koszovóba történő visszatérésének megkönnyítésére kell fordítani;

26. sürgeti, hogy a nemzetközi és helyi hatóságok rendezzék a Koszovóban élő hontalan roma, askali és egyiptomi személyek jogi státuszát, beleértve a tulajdonhoz való jogukat is; felszólítja a hatóságokat, hogy javítsanak e közösségek helyzetén oly módon, hogy biztosítsák egyenlő hozzáférésüket a minőségi és általánosan hozzáférhető, ahol lehetséges, anyanyelven zajló oktatáshoz, a munkaerőpiachoz és az egészségügyi ellátáshoz, megfelelő egészségügyi és lakáskörülményekhez, valamint a társadalmi és politikai életben való részvételhez;

27. mély aggodalmának ad hangot az Osterodében és Cesmin Lugban lévő menekülttáborokban élő roma családok rossz egészségi állapota miatt; úgy véli, hogy ez közvetlenül összefügg azzal, hogy a táborok helyét a Trepa ólombányák rendkívül mérgező bányahulladékkal borított meddőhányóján rosszul választották meg; üdvözli a Bizottság részéről a koszovói kormány irányába tett kezdeti diplomáciai lépéseket, és szorgalmazza, hogy a Bizottság folytassa az erőfeszítéseket annak biztosítása érdekében, hogy az érintett családokat a lehető leghamarabb máshová helyezték;

28. kéri a tagállamokat, hogy megfontoltan és megértően kezeljék az etnikai kisebbségek, elsősorban a már évek óta Nyugat-Európában élő koszovói szerbek és romák közé tartozók kényszer-visszatelepítésének kérdését, és hajtsanak végre ugyanakkor az érintett személyek társadalmi-gazdasági integrációját elősegítő intézkedéseket;

29. kiemeli, hogy a kulturális sokszínűség tiszteletben tartása az Európa-projekt egyik alapköve; hangsúlyozza, hogy a vallási és kulturális örökség többetnikumú vonatkozásainak megértése a régió békéjének és stabilitásának szükséges feltétele; sürget ezért minden érintett felet, hogy kezdeményezzen technikai párbeszédet a kulturális és vallási örökség és a kulturális identitás koszovói megőrzéséről, rehabilitációjáról és előmozdításáról;

30. tudomásul veszi a koszovói alkotmányt, amely egyértelműen elismeri a nők és a férfiak egyenrangúságát, ugyanakkor megjegyzi, hogy a nők nem vesznek részt kellőképpen Koszovó politikai, gazdasági és társadalmi fejlődésében és hátrányt szenvednek az oktatási és foglalkoztatási lehetőségek tekintetében; felszólítja ezért a koszovói kormányt, hogy a Bizottság támogatásával olyan intézkedéseket kezdeményezzen és hajtson végre, amelyek célja az egyenlő esélyek biztosítása a nők számára, a koszovói intézményeken belüli megfelelő arányuk elősegítése és részvételük biztosítása az ország gazdasági, társadalmi és politikai életében; felhívja továbbá a koszovói kormányt, hogy hatékonyan lépjen fel a nők ellen irányuló családon belüli erőszakkal szemben;

2009. február 5, csütörtök

31. hangsúlyozza, hogy olyan programok segítségével, mint az Erasmus Mundus, támogatni és segíteni kell a tudományos csereprogramokat annak érdekében, hogy ösztönözzék a koszovói polgárokat az EU-n belüli szakképesítés és tapasztalatok megszerzésére, remélve, hogy a tág kitekintést nyújtó oktatás segíti őket abban, hogy hozzájáruljanak az ország demokratikus fejlődéséhez;
32. sürgeti Koszovót és Szerbiát, hogy folytassanak konstruktív párbeszédet a mindkettőjüket érintő kérdésekben, és járuljanak hozzá a regionális együttműködéshez;
33. hangsúlyozza, hogy a privatizációs eljárás során elszántságra és az átláthatóság biztosítására van szükség a részrehajlás és a korrupció benyomásának elkerülése érdekében;
34. aggasztónak ítéli a koszovói gazdasági helyzetet, illetve a reformok lassúsága, az elterjedt korrupció és a szervezett bűnözés gazdaságra és a koszovói intézmények hitelességére gyakorolt negatív hatását; hangsúlyozza, hogy a koszovói kormánynak valódi erőfeszítéseket kell tennie annak érdekében, hogy biztosítsa a fokozottabb átláthatóságot és elszámoltathatóságot, valamint hogy megerősítse a politikai szint és a civil társadalom közötti kapcsolatot; felszólítja a koszovói kormányt, hogy átlátható és elszámoltatható módon használja fel az állami és nemzetközi adományozók pénzét, és szorgalmazza, hogy a Bizottság nyújtson segítséget Koszovónak, hogy jobban meg tudja közelíteni az európai normákat az állami szektor elszámoltathatósága és a gazdasági átláthatóság terén; ezt létfontosságúnak tekinti a beruházásbarát környezet létrehozása és a gazdaság fejlesztése érdekében;
35. emlékezteti a koszovói hatóságokat a teljes körű regionális gazdasági együttműködés fontosságára és arra vonatkozó kötelezettségükre, hogy tiszteletben tartják és maradéktalanul végrehajtják a Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodásban foglaltakat; kiemeli a teljes körű regionális gazdasági együttműködés fontosságára és arra vonatkozó kötelezettséget, hogy tiszteletben tartják és maradéktalanul végrehajtják a Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodásban foglaltakat;
36. azt tanácsolja a koszovói hatóságoknak, hogy fektessenek be a megújuló energiákba, és ezen a területen törekedjenek a regionális együttműködés kialakítására;
37. komoly aggodalmának ad hangot a koszovói energiahány miatt, és megéri, hogy ezt a problémát kezelni kell; ennek ellenére aggódik, amiért a kormány egy sűrűn lakott területen egyetlen, nagy méretű, széntüzelésű erőmű építését tervezi; sürgeti a koszovói kormányt, hogy vegye figyelembe az új szénerőmű környezeti, közegészségügyi, illetve a korlátozott erőforrások felhasználására, például a földterületre és a vizekre gyakorolt hatásait, valamint hogy tartsa be az európai környezetvédelmi normákat és az európai éghajlatváltozási politikát;
38. kéri a nemzetközi polgári képviselőt, hogy kövesse nyomon a koszovói védelmi alakulatok feloszlását és a koszovói biztonsági erő KFOR felügyelete alatt történő létrehozását; sürgeti a koszovói kormányt, hogy gondoskodjon a koszovói biztonsági erő teljes körű civil társadalmi ellenőrzéséről; úgy véli, hogy a NATO és a szerb kormány közötti kumanovói megállapodás felülvizsgálatára nem kerülhet sor addig, amíg nem garantálható a teljes stabilitás és biztonság, valamint nem tisztázódik Szerbia és Koszovó viszonya;

*

* *

39. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, Koszovó kormánjának, Szerbia kormánjának, az UNMIK vezetőjének, az EULEX KOSZOVÓ misszó vezetőjének, az Európai Unió különleges megbízottjának, a nemzetközi irányító testület tagjainak és az ENSZ Biztonsági Tanácsának.
-